

Projekt

z dnia 14 grudnia 2012 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR NR DRUKU 142
RADY GMINY KOŁOBRZEG**

z dnia 28 grudnia 2012 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rok
2013**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; zmiany: 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; 2003 r. Dz. U. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; 2004 r. Dz. U. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; 2005r. Dz. U. Nr 172, poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 z 2007r, Nr 173 poz. 1218 z 2010r. Nr 28 poz. 142 i 146 Nr 40 poz. 230 i Nr 206 poz. 675 z 2008r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009r Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 Nr 28 poz. 142, 146 Nr 40 poz. 230, Nr 106 poz. 675 z 2011r., Nr 21 poz. 113, Nr 117 poz. 679, Nr 134 poz. 777, Nr 149 poz. 887, Nr 217 poz. 1281) oraz na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473, zm. Dz. U. Nr 115 poz. 793 i Nr 176 poz. 1238 z 2008 Nr 227 poz. 1505 z 2009 nr 18 poz. 97 i Nr 144 poz. 1178 z 2010r. Nr 47 poz. 278 i Nr 127 poz. 857 z 2011 Nr 106 poz. 622, Nr 112 poz. 654, Nr 120 poz. 690) Rada Gminy w Kołobrzegu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie na 2013 rok w treści określonej w załączniku stanowiącym integralną część uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kołobrzeg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Julian Nowicki

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
w Gminie Kołobrzeg
na 2013 rok.

I. Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie Kołobrzeg jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. Nr 70, poz.473 ze zm.)

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kołobrzeg na 2013 r. uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wyniki diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Gminy Kołobrzeg opracowanej w 2012r. przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu stanowią jedną z poważniejszych kwestii społecznych naszej Gminy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowanych działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i stanowi katalog przedsięwzięć będących zadaniami własnymi gminy, w obszarze zagadnień społecznych, które będą realizowane w roku 2013.

II. Diagnoza

1. Najważniejsze dane demograficzne:

Ludność gminy wynosi 9,9 tys. mieszkańców (GUS, stan na 31.12.2010.). Gmina charakteryzuje się niskim wskaźnikiem zaludnienia (69 osób/km²) w porównaniu do średniej krajowej, wynoszącej 122 osób/km².¹ Podobnie jak w populacji ogólnopolskiej, w której daje się zaobserwować przewaga kobiet nad mężczyznami, w gminie na 100 mężczyzn przypadają obecnie 104 kobiety.

Interesująca z punktu widzenia potencjalnych problemów społecznych, wydaje się być analiza ludności pod kątem struktury wieku. W 2010 roku w gminie Kołobrzeg odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił 11,4% i był niższy w stosunku do populacji ogólnopolskiej (16,5%); ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła natomiast 21,1% populacji ogólnej - i była wyższa niż w populacji ogólnopolskiej (18,9%). Największy udział miały osoby w wieku produkcyjnym, (mężczyźni: 15-64; kobiety 15-59), których odsetek wynosił 67,5% populacji mieszkańców gminy (64,5% w skali kraju).²

¹ Baza Demograficzna – Tablice predefiniowane – Wyniki badań bieżących; Stan i struktura ludności; Ludność według płci i miast

² www.stat.gov.pl

2. Lokalny rynek pracy

2.1 Bezrobocie w gminie

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kołobrzeg na koniec 2010 roku wynosiła 409 osób. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych było 47,9% kobiet. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 6,1% i był niższy niż w powiecie, w którym wynosił 7,3% (GUS, stan na 31.12.2010.).

Warto jednak pamiętać także o tzw. bezrobociu ukrytym, związanym z faktem, iż część niepracujących osób z terenu gminy nie jest rejestrowana w Urzędzie Pracy. Zwłaszcza niskie wykształcenie, brak dochodów oraz brak perspektyw dla młodych ludzi, mogą tworzyć syndrom czynników potęgujących ryzyko zagrożenia problemem alkoholowym w gminie.

3. Zasoby w obszarze pomocy społecznej

Potrzeby mieszkańców z zakresu pomocy społecznej zaspokaja funkcjonujący na terenie gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, udzielający osobom uprawnionym różnych form pomocy w zakresie przewidzianym ustawą.

W gminie działa również Zespół Interdyscyplinarny ds. rozwiązywania przemocy rodzinie. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4. Zasoby w obszarze edukacji

W gminie funkcjonują 4 ogniska przedszkolne (w tym 1 przedszkole), 2 szkoły podstawowe (w Drzonowie i Dźwirzynie), jedno gimnazjum gminne w Drzonowie oraz gimnazjum społeczne w Dźwirzynie.

Funkcje edukacyjne w gminie pełni również Biblioteka Publiczna Gminy Kołobrzeg wraz z 2 filiami w Drzonowie i Budzistowie.

5. Zasoby pozarządowe

Z bazy danych NGO³ wynika, że w gminie funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych, które mogą stanowić lokalne partnerstwo dla działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, w tym problemów alkoholowych w gminie. Niektóre struktury pozarządowe działające na terenie gminy przedstawia Tabela 1.

Tabela 1: Niektóre z organizacji pozarządowych działających na terenie gminy

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Kołobrzegu
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło” w Kołobrzegu
Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz Ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” w Kołobrzegu

³ www.bazy.ngo.pl

Stowarzyszenie Amazonek w Kołobrzegu
Polski Związek Niewidomych Okręg Zachodniopomorski
Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Oświatowo-Wychowawczych im. Teresy Kras w Lublinie
Gminny Klub Szachowy „Solny” Grzybowo
Gminny Klub Sportowy „Piast” Drzonowo
Uczniowski Klub Sportowy „ Błękitni”
<u>Stowarzyszenie Miłośników Squasha Fair Play Budzistowo</u>
<u>Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży w miejscowości Rościence "Uśmiech"</u>
<u>Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Kołobrzeg</u>
<u>Stowarzyszenie Społeczno-Sportowe "Inicjatywa Grzybowska"</u>
<u>Klub Sportowy Parsęta Rościence</u>
<u>Klub Sportowy Resko</u>
Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta „ Neptun”
Polski Czerwony Krzyż Zachodniopomorski Oddział Okręgowy

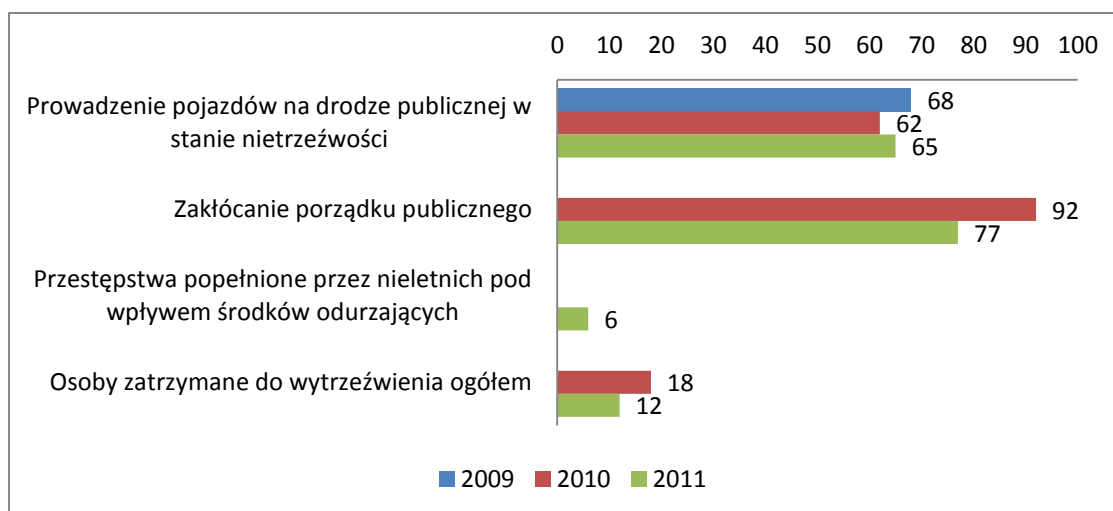
Z zaprezentowanej powyżej listy co najmniej kilka organizacji pozarządowych, które w obszarze swojej działalności mają działanie na rzecz poprawy jakości życia różnych grup mieszkańców gminy, może stać się potencjalnym partnerem w rozwiązywaniu problemów alkoholowych w gminie w 2013r.

6. Problemy związane z bezpieczeństwem lokalnym - przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu

Dominującą kategorią zarejestrowanych czynów karalnych w gminie Kołobrzeg, popełnionych pod wpływem alkoholu, było prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. **Ich liczba w 2009 roku wynosiła 68 przypadków, w następnym roku 62 a w 2011 zarejestrowano 65 takich przypadków.**

Poniższy wykres przedstawia skalę przestępstw i wykroczeń na terenie gminy, popełnionych pod wpływem środków alkoholu i środków odurzających w latach 2009 – 2011.

6.1. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu i środków odurzających w latach 2009 - 2011

Źródło: dane z Policji

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat można zaobserwować spadek rejestrowanych przez Policję przypadków zakłócania porządku publicznego związanego ze spożywaniem alkoholu. W 2010 roku Policja zanotowała 92 takie zdarzenia a w 2011 roku - 77. Straż Miejska podjęła w 2010 roku 12 a w 2011 roku - 13 interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

III. Problemy społeczne w Gminie – badania , wnioski, cele i działania.

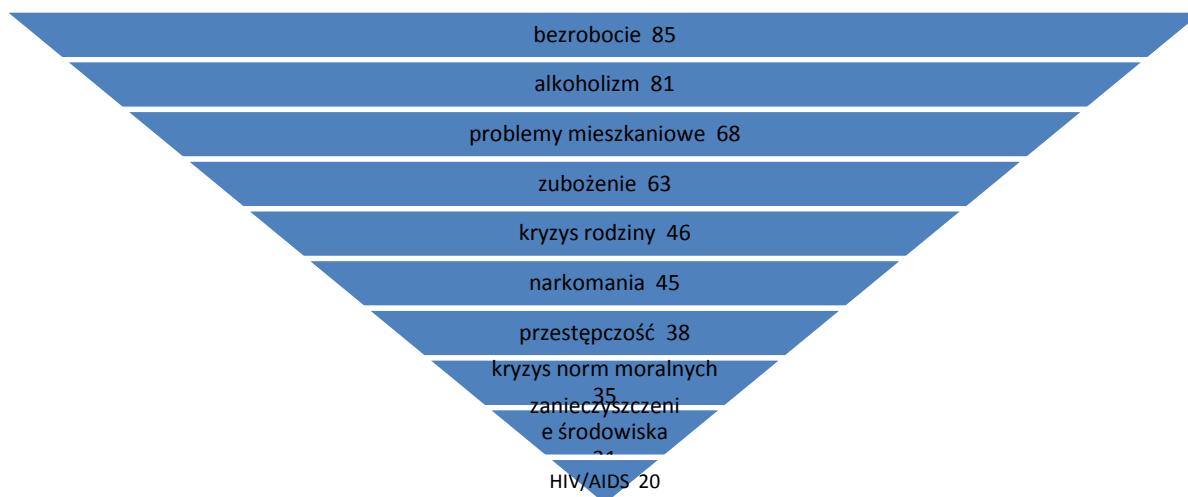
Dla określenia postaw mieszkańców gminy wobec potencjalnych problemów społecznych związanych z używaniem wybranych substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie w gminie Kołobrzeg przeprowadzono badania ankietowe w trzech grupach respondentów, reprezentujących:

- **dorosłych mieszkańców gminy** – badania przeprowadzono w reprezentatywnej grupie 99 osób, w której 68% stanowiły kobiety a 32% mężczyźni,
- **uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z gminy** – badania zrealizowano wśród 160 uczniów,
- **pracowników punktów sprzedaży alkoholu w gminie**, (15 osób) wśród których 93% stanowili pracownicy a 7% właściciele punktów. Wśród sprzedawców dominowały kobiety – 80%.

1. Percepcja alkoholu i problemów alkoholowych na tle innych problemów społecznych gminy

Mieszkańcy gminy Kołobrzeg, poproszeni o oszacowanie skali występowania różnych problemów społecznych w gminie na pierwszym miejscu usytuowali bezrobocie, uznając je za najbardziej palący problem – pociągający za sobą szereg innych konsekwencji o charakterze psychologicznym i społecznym (Diagram 1).

Diagram 1: Uszeregowanie problemów społecznych gminy przez mieszkańców wraz z ilością osób określających problem jako istotny lub bardzo istotny

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Zjawiskiem ciągle obecnym w środowisku jest, zdaniem badanych, widok osób pijących w miejscach publicznych. 47% uważa, że sytuacja w tym zakresie jest taka sama od wielu lat, nie zmieniając się na lepsze ani gorsze. 26% ocenia, że to zjawisko jest jeszcze bardziej dostrzegalne niż przed laty, chociaż 25% wysuwa tezę o poprawie stanu rzeczy w tym zakresie.

Wnioski : mieszkańcy gminy uznają problemy związane z alkoholem za znaczące (choć nie najważniejsze) w ich środowisku, wielu czuje także bezpośrednie zagrożenie swojego bezpieczeństwa ze strony osób pijących. Mieszkańcy gminy dostrzegają również obecność osób pijących w swoim środowisku i pozostawiającą wiele do życzenia „polską” kulturę picia.

Cel Programu: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w rejonach, gdzie najczęściej gromadzą się osoby nietrzeźwe.

Planowane działania: Podjęcie ścisłej współpracy z Policją i Strażą Miejską, zwiększenie liczby patroli w miejscach zagrożonych.

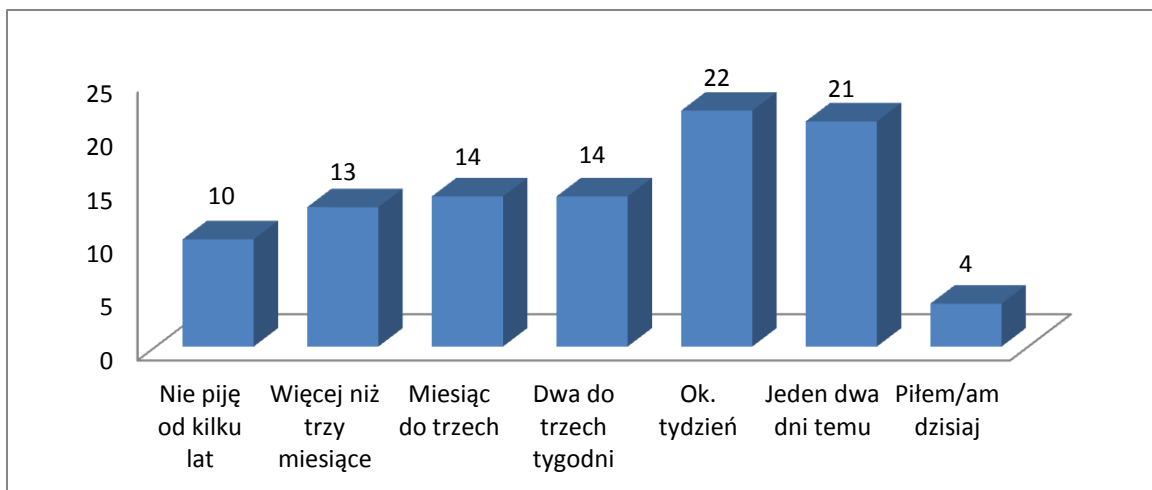
Wskaźniki do ewaluacji: Liczba podjętych interwencji w miejscach publicznych, liczba zakończonych postępowań.

2. Postawy wobec alkoholu dorosłych mieszkańców gminy

Spżycie alkoholu przez mieszkańców gminy

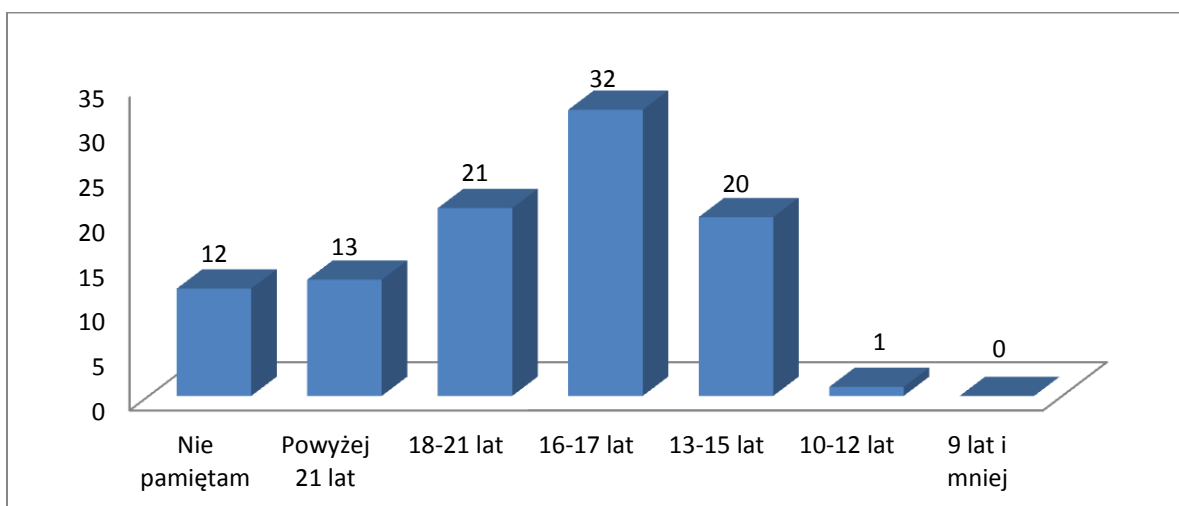
Deklaracje badanych mieszkańców gminy Kołobrzeg dotyczące aktualnych zachowań związanych ze spożywaniem alkoholu wskazują, że alkohol jest obecny w życiu badanych i to z niemałą częstotliwością.

Wykres 1: Czas, jaki upłynął od ostatniego spożycia alkoholu (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

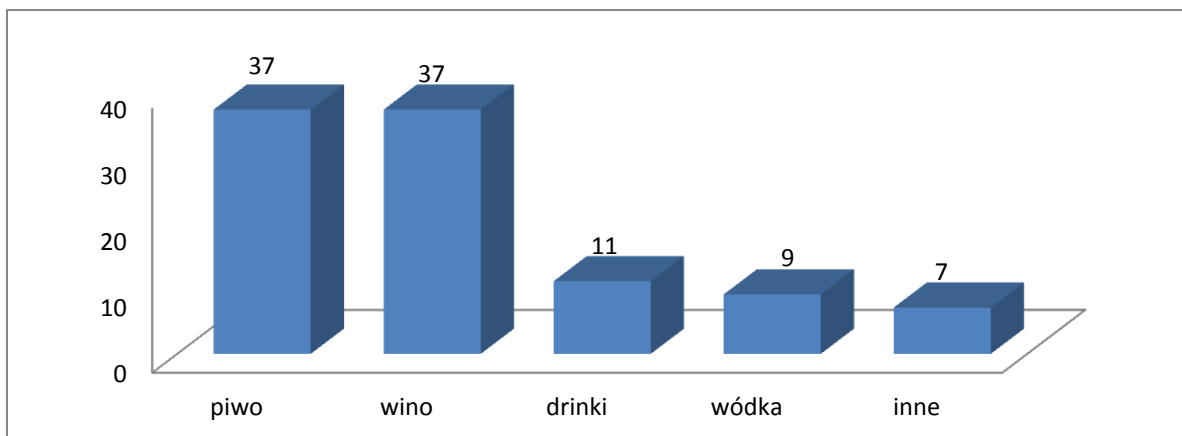
Wykres 2. Pierwszy kontakt z alkoholem dorosłych mieszkańców gminy Kołobrzeg (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Interesujących danych dostarczają wyniki odpowiedzi na pytanie o rodzaj spożywanego najczęściej alkoholu przez mieszkańców gminy. Otóż okazuje się, że największy udział w strukturze spożycia ma piwo (37%) i wino (37%), następnie drinki (11%). Niewielka grupa (9%) wskazuje na wódkę, jako najczęściej spożywany rodzaj alkoholu.

Wykres 3. Struktura spożycia alkoholu w gminie (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

3. Opinie mieszkańców na temat alkoholu

Wyniki badań wskazują na to, że część mieszkańców gminy ulega stereotypom związanym z pićm alkoholu. Spośród badanych 58% potwierdza fakt, iż alkohol zawarty w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten zawarty w wódce i innych wyżej procentowych alkoholach. Przy tym 17% respondentów uważa alkohol w piwie za mniej szkodliwy niż w alkoholach wysokoprocentowych. Kolejne 25% nie ma zdania na ten temat. Jest to niepokojący wynik jeśli weźmiemy pod uwagę popularność piwa wśród mieszkańców gminy.

Mieszkańcy są dosyć radykalni w opiniach na temat dostępności alkoholu. Aż 54% badanych przesunęłoby dolną granicę wiekową dostępności alkoholu do 21 roku życia. Większość badanych (71%) uważa, że alkohol jest towarem szczególnym, stąd dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany.

Wnioski: Niepokojącym może być fakt, 29% mieszkańców uważa, że alkohol jest takim samym towarem jak każdy inny i powinien podlegać tylko regułom wolnego rynku. To niebezpieczne przekonanie – biorąc pod uwagę koszty, jak niesie ze sobą nadużywanie tej substancji. Wydaje się, że od dorosłych mieszkańców gminy należałoby oczekiwać bardziej radykalnych postaw w tym zakresie.

Cel Programu : Ograniczanie nadużywania alkoholu przez osoby dorosłe.

Planowane działania: 1.Rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych wśród dorosłych mieszkańców nt. szkodliwości picia alkoholu. 2. Organizowanie w szkołach wywiadówek profilaktycznych i kampanii profilaktycznych. 3. Zwiększenie dostępności do oddziaływań terapeutycznych poprzez współpracę z placówkami leczenia odwykowego.

Wskaźniki do ewaluacji: Liczba przekazanych materiałów edukacyjnych, liczba osób uczestniczących w wywiadówkach profilaktycznych, liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego, liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe.

4.Postawy wobec problemów alkoholowych pracowników/właścicieli punktów sprzedaży alkoholu.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególnie obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie, są sami pracownicy punktów sprzedaży

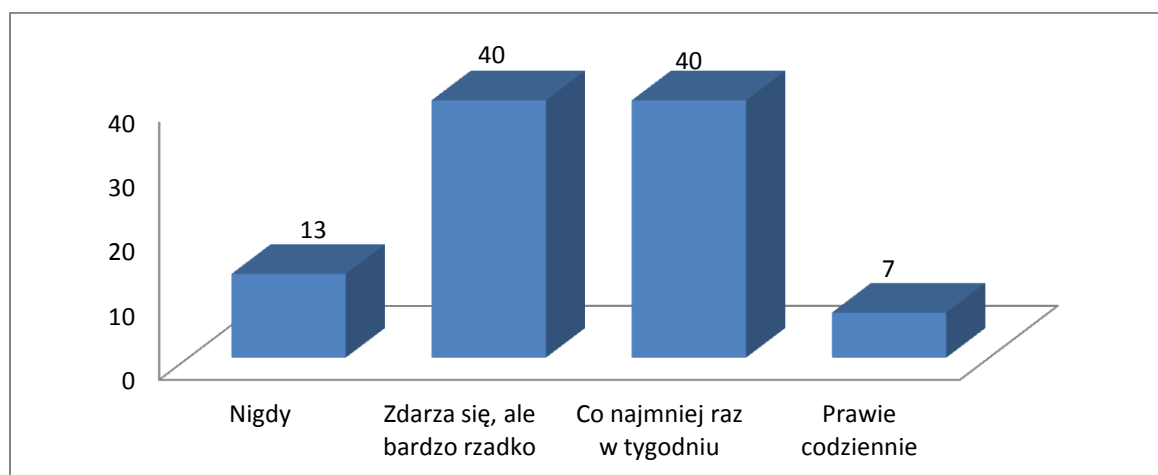
alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych mieszkańców gminy.

Ankiety wypełniło 30 osób, będących zarówno pracownikami (79%), jak i właścicielami (21%) punktów sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych, przy czym zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 90%. Średni wiek osób wypełniających ankietę oscylował około 39 roku życia.

Wszyscy pracownicy punktów sprzedaży alkoholu uznali, że dolna granica wieku, od której powinien być on dostępny to co najmniej 18 lat. Co ciekawe, dodatkowo zdaniem 60% badanych granica dostępności alkoholu powinna zostać podniesiona do 21 roku życia.

Jak stwierdzają badani na podstawie własnych doświadczeń, zdarza się, że osoby nieletnie próbują kupić alkohol choć zdarza się to raczej rzadko. Jednocześnie 13% badanych sprzedawców twierdzi, że nigdy nie spotkała się z taką sytuacją.

Wykres 1 Częstotliwość prób zakupu alkoholu przez nieletnich (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Jak wynika z deklaracji sprzedawców, wszyscy w swojej codziennej pracy przestrzegają prawa zobowiązującego do sprzedaży alkoholu tylko dorosłym osobom. Deklaruje tak 100% badanych.

Badani sprzedawcy przyznają również, że słyszeli o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim, potwierdza ten fakt aż 53% respondentów.

Ocena potencjalnego zagrożenia, jakie mogą w środowisku lokalnym nieść osoby pijące alkohol, kształtuje się wśród sprzedawców na niższym poziomie niż w populacji dorosłych mieszkańców gminy. Spośród badanych sprzedawców 33% sprzedawców stwierdziło, iż dostrzega takie zagrożenie ze strony pijących alkohol.

Według odpowiedzi badanych, w 53% punktów nigdy nie zdarza się, by klienci spożywali alkohol w obrębie punktu sprzedaży. 20% przyznaje, że takie zdarzenia mają

miejsce raz lub dwa razy w miesiącu, 7% wskazuje, że zdarza się to najwyżej raz w tygodniu a 13%, że codziennie. 73% sprzedawców zaprzeczyło, by miało w ich punkcie sprzedaży miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu, 27% sprzedawców potwierdza, że była taka sytuacja. 47% sprzedawców zdarzyło się wezwać policję z prośbą o interwencję do osoby spożywającej alkohol na terenie sklepu.

Warto zwrócić uwagę na niezdecydowanie sprzedawców przy ocenie szkodliwości alkoholu zawartego w piwie. Niepokojące jest, że osoby, które zajmują się sprzedażą tego szczególnego towaru ulegają fałszywym stereotypom na jego temat i to znacznie częściej niż mieszkańcy gminy niezajmujący się sprzedażą alkoholu.

- **20% badanych sprzedawców jest przekonana, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy, niż ten który występuje w wódce i winie.**
- Fałszywość stwierdzenia o mniejszej szkodliwości alkoholu w piwie wskazuje 60%.
- 13% badanych sprzedawców alkoholu nie była w stanie odpowiedzieć na to pytanie.

Wnioski: Stwierdzenie mówiące o tym że „piwo nie szkodzi” to jeden z często spotykanych mitów na temat alkoholu. Od osób, które zawodowo zajmują się sprzedażą alkoholu zdecydowanie należałoby oczekiwać wyższego poziomu wiedzy w tym zakresie.

Cele Programu: 1. Wzrost liczby sprzedawców regularnie kontrolujących wiek osób kupujących alkohol. 2. Zwiększenie wiedzy sprzedawców nt. skutków nadużywania alkoholu.

Planowane działania: Szkolenia dla sprzedawców w zakresie kontroli wieku osób kupujących alkohol. Podjęcie działań edukacyjnych wśród sprzedawców napojów alkoholowych nt. szkodliwości nadużywania alkoholu.

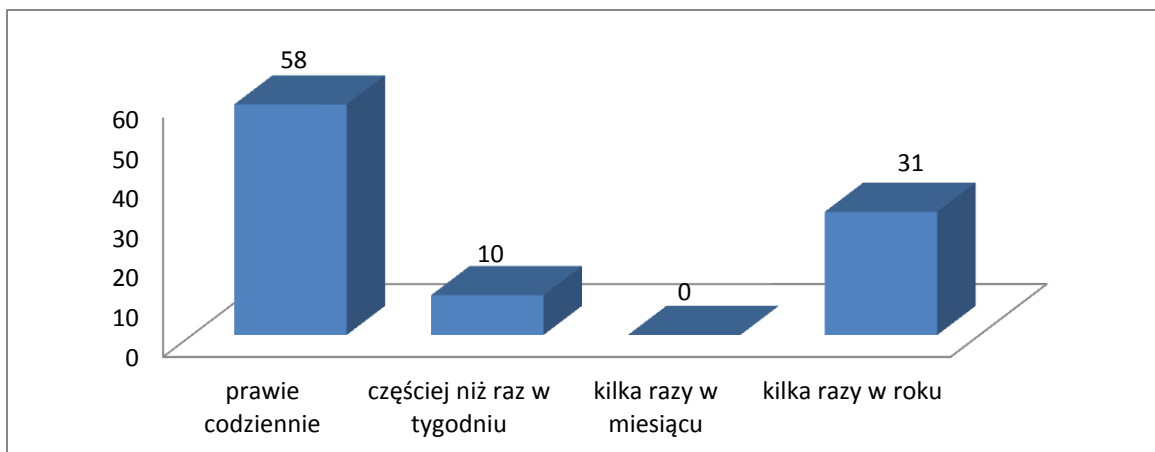
Wskaźniki do ewaluacji: Liczba stwierdzonych przypadków sprzedaży alkoholu nieletnim np. podczas „badań tajnego klienta.”.

5. Picie alkoholu przez młodzież

W gminie Kołobrzeg kontakt z alkoholem deklaruje 18% uczniów. Okoliczności tego zdarzenia były jednak nieco inne niż w przypadku inicjacji nikotynowej. Spośród uczniów, którzy przyznali się do kontaktu z alkoholem, największa część po raz pierwszy spróbowała alkoholu na dyskotecy lub w pubie (40%). Na wakacjach po raz pierwszy piło alkohol 22%, na wagarach 29%. Spośród tych, którzy pili już alkohol – większość (85%) wskazuje, iż do „pierwszego razu” nikt ich nie namawiał, a alkohol pili z własnej inicjatywy.

Jak wskazują wyniki badań, młodzi ludzie piją alkohol często. Kilka razy w roku deklaruje spożycie alkoholu 31% pijących uczniów. Częściej niż raz w tygodniu deklaruje spożywanie alkoholu 10% pijących uczniów, a 58% uczniów sięga po alkohol prawie codziennie.

Wykres 1: Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów (dane w procentach wyliczonych wobec uczniów deklarujących kontakt z alkoholem)

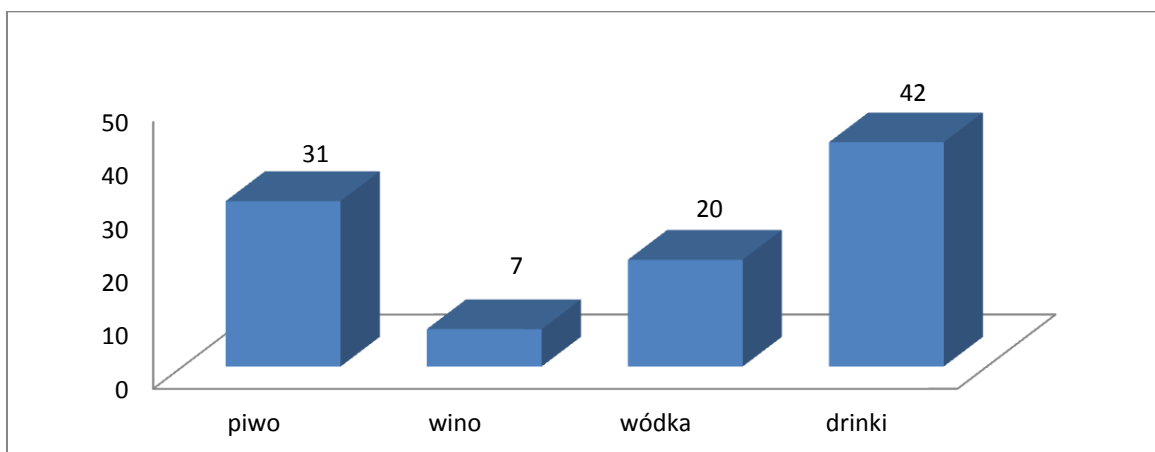

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Młodzi piją głównie dla towarzystwa (53%). Aż 16% pijących uczniów przyznało że sięga po alkohol w chwilach smutku lub złości, 5% z przyzwyczajenia.

Najczęściej uczniowie piją drinki (42% wskazań). Popularnym wśród młodzieży napojem jest także piwo – 31% badanych uczniów wskazuje, iż właśnie po nie sięga najczęściej. Na trzecim miejscu plasuje się wódka (20% pijących uczniów), a następnie wino (7%). Cechy struktury spożycia alkoholu przez młodych ludzi w gminie Kołobrzeg przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2: Struktura spożycia alkoholu przez młodzież szkolną (dane w procentach wyliczonych wobec uczniów deklarujących kontakt z alkoholem)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Zdaniem 58% pijących uczniów, ich rodzice nie zdają sobie z tego sprawy, 19% uczniów przyznaje jednak że ich rodzice o alkoholu wiedzą i podejmują ten temat w rozmowach z nimi. 6% rodziców uczniów mimo domyślania się tego że ich dziecko pije alkohol, nie reaguje. 9% uczniów doświadcza surowych interwencji rodziców w związku z piciem alkoholu a rodzice kolejnych 9% mimo świadomości tego że ich dziecko pije alkohol, nie interesują się tym.

Warto zwrócić uwagę na stosunek uczniów do alkoholu jako „leku na problemy”. Niestety jedną ze strategii radzenia sobie ze stresem – mało konstruktywną – bywa sięganie

po alkohol. Wśród badanych uczniów panują na ten temat różnorodne opinie.

- Budujący jest fakt, że więcej niż co drugi badany (64%) uważa, że alkohol nie pomaga w sytuacji kryzysowej.
- Zarazem jednak 9% uzależnia to od sytuacji.
- Dodatkowo 5% stwierdza, wprost, że alkohol pomaga w trudnych sytuacjach.
- Znaczny odsetek przyznaje, iż po prostu nie posiada wiedzy na ten temat (19%).

Młodzież także i tu wysoko ocenia swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu. Zdaniem 41% uczniów mają ogólną wiedzę na temat skutków picia a 29% deklaruje, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Niemniej jednak 27% uczniów przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Podobnie jak w przypadku dostępności papierosów – spora część młodych ludzi nie uważa alkoholu za towar dla nich niedostępny. Dla 36% uczniów kupno alkoholu jest bardzo trudne – wręcz niemożliwe – stąd nie warto nawet podejmować wysiłku, natomiast 3% uważa, iż jest to łatwe zadanie i nie wymaga szczególnych starań i znajomości. Opinie na ten temat prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3: Trudność zakupu alkoholu w opinii badanych uczniów (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Wnioski: Profilaktyka alkoholowa i nikotynowa w gminie w 2013r. będzie się koncentrować na utrzymaniu właściwych postaw wobec alkoholu tych uczniów, którzy obecnie nie piją oraz na zmianie postaw wobec alkoholu niemałej części młodych ludzi, którzy mają za sobą inicjację alkoholową i nikotynową. Należy również zwrócić uwagę, iż pomimo prawnie sankcjonowanego zakazu sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim – duża część uczniów uważa je za towar łatwo dla nich dostępny.

Cel Programu: Opóźnienie wieku inicjacji picia alkoholu przez dzieci i młodzież i ograniczenie liczby nastolatków okazjonalnie pijących alkohol

Planowane działania : 1.Organizacja spotkań z rodzicami i przekazanie wskazówek dotyczących tego, w jaki sposób mogą ograniczyć ryzyko wczesnej inicjacji picia alkoholu u dzieci. 2.Zajęcia warsztatowe z młodzieżą.

Wskaźniki: badania ankietowe – liczba nastolatków okazjonalnie pijących alkohol (okazjonalnie = przynajmniej raz w roku), liczba zorganizowanych spotkań z rodzicami.

6. Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym

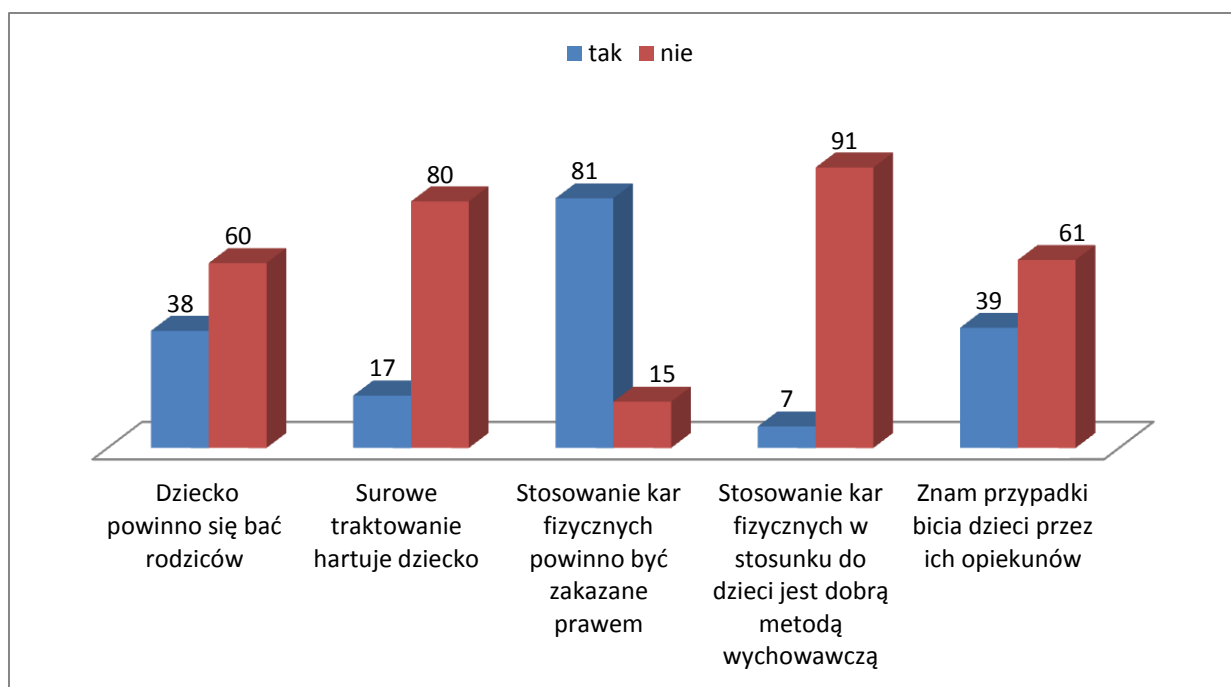
W ostatnich latach do publicznej wiadomości dociera wiele informacji na temat różnych form przemocy, zarówno domowej jak i w środowisku lokalnym – w tym przede wszystkim w szkole. Badanie zjawiska przemocy, szczególnie domowej jest trudnym przedsięwzięciem, bowiem wymaga od respondenta podzielenia się bardzo trudnymi, intymnymi osobistymi doświadczeniami. W przypadku przemocy domowej, ofiary zmuszone są do przyznania się do osobistych porażek jako żon, mężów, matek czy dzieci. Przemoc traktują jako sytuację poniżającą, wstydlivą, stąd ogromne bariery przez przyznaniem się do tego typu incydentów.⁴

Badania CBOS dotyczące doświadczania zjawiska przemocy wśród Polaków pokazują, iż przemoc i różne formy agresji nie są czymś nadzwyczajnym w życiu Polaków. Spotykają się z nią coraz częściej na ulicy, w miejscach publicznych, w pracy, w szkole, środkach komunikacji miejskiej.

Ogółem co piąty Polak (19%) w 2004 roku oraz co czwarty (23%) w 2009 przyznaje, że padł ofiarą przemocy fizycznej. Blisko co dziesiątemu (9%) przydarzyło się to na ulicy (lecz nie w pobliżu domu), minimalnie mniejszej grupie (8%) - w okolicy miejsca zamieszkania. W domu z aktami przemocy spotkało się 6% ankietowanych. Co dwudziesty (5%) był ofiarą przemocy w lokalu gastronomicznym - restauracji, kawiarni, na dyskotece. Nieliczni doświadczyli agresji w pracy bądź w szkole, w środkach komunikacji lub w innym miejscu (po 2%).

Wykres 1: Opinie mieszkańców gminy dotyczące wychowania dzieci (dane w procentach)

⁴ M. Wszędzirowny, A. Majchrowska, Alkohol, papierosy, narkotyki oraz przemoc domowa w życiu uczniów z lubelskich szkół, W: Z. Kawczyńska-Butrym (red.) Uzależnienia w doświadczeniach lubelskiej młodzieży – diagnoza zjawiska, Wyd. Liberduo, Lublin 2009, s. 59

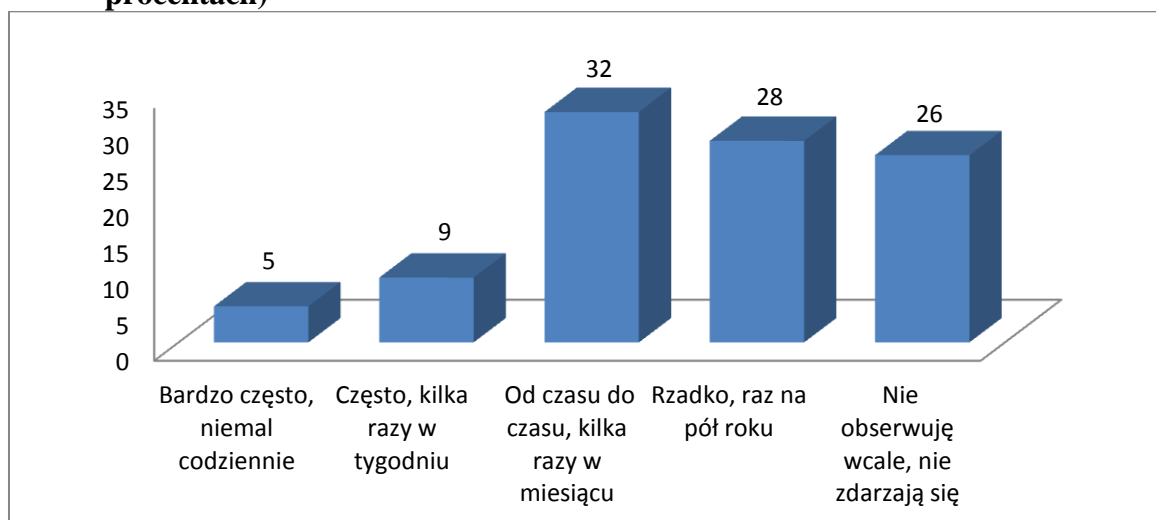

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Jak deklarują uczniowie – ich rodzice kontaktują się ze szkołą dość często. Na częsty kontakt rodziców wskazuje 23% uczniów, a bardzo częsty kontakt deklaruje – 55%. Rzadko kontaktują się ze szkołą rodzice 17% badanych uczniów. 6% uczniów przyznaje, że rodzice w ogóle nie utrzymują kontaktu ze szkołą.

Warto wspomnieć, iż badana młodzież w zdecydowanej większości ocenia dobrze swoje relacje z rodzicami – w sumie 89% uczniów ocenia je pozytywnie (w tym 55% jako bardzo dobre). 8% stwierdza, że są one różne: raz dobre, a raz złe. 4% uczniów ocenił swoje relacje z rodzicami jako złe lub bardzo złe.

Wykres 2: Częstotliwość obserwowanych zjawisk przemocy w szkole (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Badania ukazują, że 32 % młodych ludzi przyznaje, iż jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. 28% twierdzi, że ma to miejsce nieco rzadziej - raz na pół roku. Nigdy nie miało z nimi do czynienia i nie było świadkiem przemocy w szkole – 26%. Ale trzeba jednak zwrócić uwagę na fakt, iż 9% przyznaje, że jest świadkiem przemocy w szkole częściej niż raz w tygodniu, a 5% twierdzi, że ma to miejsce prawie codziennie. To oznacza, że 14% uczniów gminnych szkół spotyka się z aktami przemocy w szkole, co najmniej kilka razy w tygodniu.

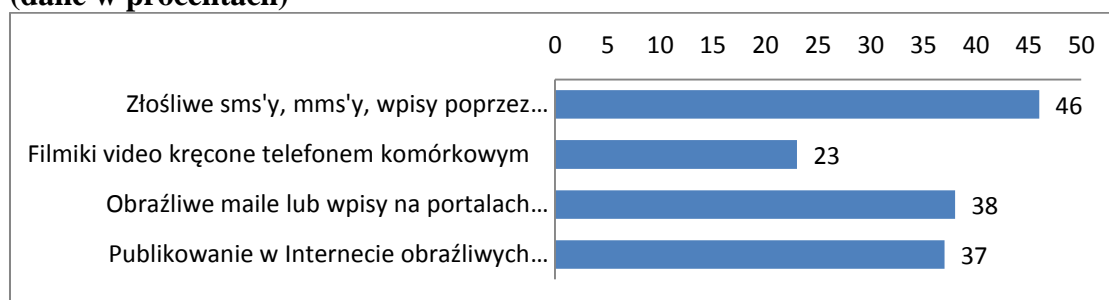
Wyniki badań wskazują na to, że w sytuacji zagrożenia przemocą wielu uczniów szukałoby wsparcia wśród swoich rówieśników, tym bardziej zatem warto wspierać ich umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z przemocą doświadczaną i rozwijając wrażliwość na przemoc obserwowaną.

Wobec powyższego w gminie bardzo ważne będzie także rozpowszechnianie wśród młodzieży informacji na temat instytucji wspierających osoby z problemem alkoholowym, narkotykowym lub przemocą w rodzinie, ponieważ 35% uczniów przyznaje, że nie wiedziałoby gdzie takiej pomocy szukać. 38%, pomimo nieznamości nazw instytucji, wiedziałoby gdzie takiego wsparcia szukać, a 27% zna nawet dokładnie lokalizację takich miejsc.

7. Młodzież a cyberprzemoc

Poza tradycyjną przemocą rówieśniczą, można zaobserwować ciągły wzrost tzw. cyberprzemocy, zjawiska odnoszącego się do krzywdzenia innych za pośrednictwem urządzeń elektronicznych. Przeprowadzone badania wskazują na to, że jest to nasilający się problem również w gminie Kołobrzeg. Prawie wszyscy uczniowie gminy posiadają swój komputer, tak szeroka dostępność nowych technologii zwiększa ryzyko kontaktu również z cyberprzemocą.

Wykres 1. Czy znasz przypadki stosowania którejs z podanych niżej form przemocy? (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Warto mieć przy tym na uwadze to, że zjawiska charakterystyczne dla cyberprzemocy nierzadko mają miejsce na portalach społecznościowych, bardzo obecnie wśród uczniów popularnych. Mimo tego, że większość tego typu portali posiada opcje umożliwiające ochronę danych osobowych i prywatnych informacji, często nie są one uczniom znane.

Wnioski: Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z

mediów powinna obejmować zarówno zagadnienia związane z kontrolą czasu spędzanego przy komputerze, jak i radzenia sobie z często zaskakującymi a czasem raniącymi lub niebezpiecznymi, zachowaniami znanych i nieznanymi osobami spotkanymi w sieci. Są to zagadnienia wymagające od osób realizujących profilaktykę szerokich horyzontów i otwarcia na nieustannie zmieniające się nowe technologie.

W pracy profilaktycznej warto poruszyć także zagadnienia związane z ryzykownym hazardem. Tak duża popularność gier hazardowych wśród młodzieży to niepokojący wynik, zwłaszcza gdy weźmiemy pod uwagę rozwijającą się dopiero u nich umiejętność krytycznego myślenia i dużą podatność młodych na pokusy związane z hazardem.

Cel Programu: Ograniczenie zachowań agresywnych, zwiększenie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat instytucji wspierających osoby z problemem alkoholowym, narkotykowym lub przemocą w rodzinie.

Planowane działania: 1. Organizacja zajęć socjoterapeutycznych w szkołach i w świetlicach. 2. Rozpowszechnienie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych informacji nt. instytucji zajmujących się rozwiązywaniem przemocy. 3. Dalsze działania związane z procedurą Niebieskiej Karty

Wskaźniki ewaluacji: Liczba dzieci uczestniczących w warsztatach i zajęciach socjoterapeutycznych, badania ankietowe, liczba wszczętych i zakończonych postępowań w związku z procedurą Niebieskiej Karty.

IV. Strategiczne kierunki działań gminnego programu w 2013r.

1. Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż w gminie niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1) Realizacja zadań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne.

- Kontynuacja realizacji programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia – a jak deklarują uczniowie w gminie – inicjacja nikotynowa i alkoholowa często następuje z inicjatywy samych młodych ludzi.
- Kontynuacja realizacji programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków.
- Kontynuacja realizacji projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej a także nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych. Zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie związane z ochroną przed doświadczaną cyberprzemocą.
- Koncentracja uwagi na problemach profilaktyki alkoholowej i nikotynowej, bowiem to one stanowią największy problem wśród młodzieży szkolnej gminy.

- Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Jak bowiem wynika z badań – zachowania ryzykowne młodzi ludzie podejmują najczęściej poza terenem szkoły i możliwością jej wpływu – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- Kontynuacja profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu oraz promowania prozdrowotnego stylu życia.

2) Wykorzystanie lokalnych zasobów dla tworzenia koalicji na rzecz ograniczania problemów alkoholowych w gminie.

3) Finansowanie pracy psychoterapeuty, psychologa z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy domowej w ramach Punktu Konsultacyjnego działającego w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 48b .

4) Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocy dla rodzin z problemami uzależnień i przemocy w formie ulotek, plakatów przy współpracy z Radą Gminy Kołobrzeg i sołtysami.

5) Organizowanie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców.

6) Wspieranie materiałami z dziedziny profilaktyki uzależnień pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców zatrudnionych w świetlicach środowiskowych, a także terapeutów współpracujących z gminą.

7) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W zakresie kontroli planuje się współpracę z Policją oraz Strażą Miejską.

8) Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych: festynów, kampanii, imprez sportowych stanowiących element oddziaływań profilaktycznych w tym zakresie przewiduje się również zakup sprzętu sportowego. Organizowanie lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży mających wyraźne odniesienia profilaktyczne.

9) Współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi, do których uczęszcza młodzież z terenu gminy w zakresie profilaktyki uzależnień, propagowania zdrowego i trzeźwego stylu życia, a

także pomoc w realizacji ciekawych pomysłów na spędzanie czasu wolnego. W tym celu konieczne jest współtworzenie szkolnych programów profilaktyki tak, by młodzież miała możliwość wzrastania w środowisku pozbawionym negatywnych konsekwencji stosowania środków psychoaktywnych.

10) Wspieranie finansowe i pozafinansowe stowarzyszeń, placówek leczenia odwykowego i instytucji zajmujących się pomaganiem osobom uzależnionym i ich rodzinom.

11) Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. W szkoleniach będą mogli brać udział pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, którzy są zatrudnieni w szkołach, świetlicach itp. lub deklarują gotowość podjęcia pracy z dziećmi lub młodzieżą.

12) Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic, w których odbywają się, zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, wyposażenie świetlic wiejskich w materiały niezbędne do prowadzenia zajęć (meble, materiały biurowe, plastyczne i inne).

13) Dofinansowanie wakacyjnych obozów profilaktycznych.

14) Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w świetlicach, w których odbywają się zajęcia profilaktyczne i socjoterapia. Finansowanie prowadzenia zajęć i programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych opartych na pisemnych konspektach. W ramach zajęć możliwe będzie prowadzenie różnorodnych programów rozwojowych dla dzieci (np. teatralnych, komputerowych, tanecznych, sportowych itp.).

15) Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.

16) Organizowanie lub finansowanie warsztatów dla rodziców, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.

17) Dofinansowanie programów terapii dla osób, które ukończyły leczenie w zakładach leczenia odwykowego i dla współuzależnionych.

18) Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (finansowanie szkoleń, konferencji, zakup ulotek broszur, informatorów). Dalsze działania w obszarze procedury Niebieskiej Karty oraz koordynacja lokalnych instytucji w tym zakresie.

19) Inne zadania zgodne z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

2 . Zadania GKRPA

1)Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

2)Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy.

3)Wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie.

4) Ewentualne skierowanie osoby na badanie przez biegłych sądowych (psychiatra, psycholog) w celu wydania opinii przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

5) Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym, w przypadku gdy osoba nie podejmie dobrowolnego leczenia.

6)Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do Sądu Rejonowego, w związku z postępowaniem sądowym i badaniem biegłych sądowych.

7)Uczestnictwo w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

8)Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy) i wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć związanych z niniejszym programem.

9) Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym za przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży ustala się zryczałtowane wynagrodzenie:
-przewodniczącemu komisji 15 % minimalnego wynagrodzenia
-członkom komisji 10 % minimalnego wynagrodzenia. Przez minimalne wynagrodzenie rozumie się wynagrodzenie określone w ustawie z 10 października 2002r.o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200 poz. 1679 z późn.zm).

V. Realizatorem Gminnego Programu w 2013 roku jest: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2013 roku na zadania wskazane w niniejszym programie planuje się wydatki w kwocie 326 500,00zł.